

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Adroddiad i'r:	Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio
Dyddiad:	25 Mai 2021
Pwnc:	Adroddiad Blynyddol Archwilio Mewnol 2020-21
Pennaeth Gwasanaeth:	Marc Jones, Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau) a Swyddog Adran 151 01248 752601 MarcJones@ynysmon.gov.uk
Awdur yr Adroddiad:	Marion Pryor, Pennaeth Archwilio a Risg 01248 752611 MarionPryor@ynysmon.gov.uk
Natur a Rheswm dros Adrodd: Mae Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus angen i'r prif swyddog gweithredol archwilio gynhyrchu Adroddiad Blynyddol Archwilio Mewnol.	

1. Cyflwyniad

- 1.1. O dan Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus (PSIAS) mae'n ofynnol i'r 'prif swyddog archwilio' gyflwyno barn archwilio mewnol blynyddol ac adroddiad y gall y sefydliad ei ddefnyddio fel sail i'w ddatganiad llywodraethu. Yn ogystal, mae cylch gorchwyl y Pwyllgor hwn yn nodi fod rhaid iddo ystyried adroddiad blynyddol yr archwilwyr mewnol.
- 1.2. Mae'r adroddiad hwn yn darparu Adroddiad Blynyddol Archwilio Mewnol ar gyfer 2020-21 i'r Pwyllgor, sy'n rhoi barn gyffredinol y Pennaeth Archwilio a Risg ynglŷn â digonolrwydd ac effeithiolrwydd fframwaith llywodraethu, trefniadau rheoli risg a rheoli'r Cyngor yn ystod y flwyddyn.

2. Argymhelliad

- 2.1. Bod y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio a yn ystyried ac yn cynnig sylwadau ar adroddiad blynyddol y Pennaeth Archwilio a Risg a'r 'farn' gyffredinol.

ADRODDIAD BLYNYDDOL ARCHWILIO MEWNOL 2020-21

Marion Pryor BA MA CMIIA CPFA

Mai 2021

Pennaeth Archwilio a Risg

MarionPryor@YnysMon.gov.uk

01248 752611

CYNNWYS

RHAGAIR - Y CYD-DESTUN PRESENNOL	3
CYFLWYNIAD	4
BARN ARCHWILIO MEWNOL	5
Barn y Pennaeth Archwilio Mewnol 2020-21	5
SAIL FY MARN	6
Cwmpas	6
Sicrwydd	6
Gwaith Archwilio Mewnol	6
Sicrwydd Llinell Gyntaf	9
MATERION / RISGIAU SYDD ANGEN SYLW	10
Perfformiad Cyfredol	10
Gweithredoedd Hwyr	11
MATERION SY'N BERTHNASOL I BARATO'I'R DATGANIAD LLYWODRAETHU	
BLYNYDDOL	14
EIN PERFFORMIAD	15
Ychwanegu Gwerth	15
Mesurau Perfformiad	16
Meincnodi	16
HYFFORDDI A DATBLYGU	17
CYDYMFFURFIO Â SAFONAU ARCHWILIO MEWNOL Y SECTOR CYHOEDDUS	18
HERIAU A CHYFLEOEDD I'R DYFODOL	19
ATODIAD A: Diffiniad o Raddau Sicrwydd 2020-21	20
ATODIAD B: Risgiau Gweddilliol Coch ac Ambr yn y Gofrestr Risg Gorfforaethol	21
ATODIAD C: Gwaith Archwilio Mewnol Arall yn 2020-21	25
ATODIAD D: Gwaith Ardystio Grantiau yn 2020-21	26
ATODIAD E: Mesurau Perfformiad - Cymharu Â'r Targed	27

RHAGAIR – Y CYD-DESTUN PRESENNOL

Mae COVID-19 wedi cael effaith sylweddol ar bob un o'r gwasanaethau cyhoeddus ac o safbwynt archwilyr mewnol mae wedi codi cwestiwn ynghylch a fyddent yn gallu gwneud digon o waith archwilio mewnol i ddarparu sicrwydd yn ystod 2020-21.

Mae hyn yn ystyriaeth allweddol er mwyn cyflawni gofyniad Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus (PSIAS) ble mae'n rhaid i'r Pennaeth Archwilio Mewnol gyflwyno barn flynyddol ynghylch digonolrwydd ac effeithiolrwydd cyffredinol fframwaith llywodraethu, rheoli risg a rheoli y Cyngor. Mae'r farn hon yn un o'r ffynonellau sicrwydd y mae'r Cyngor yn dibynnu arnynt ar gyfer ei Ddatganiad Llywodraethu Blynyddol.

Roedd CIPFA¹ yn cydnabod bod cyrff llywodraeth leol yn ymlafnio â heriau sylweddol a'u bod yn gorfod gwneud penderfyniadau anodd am y ffordd orau o ddefnyddio'r staff a'r adnoddau ariannol oedd ar gael i gwrdd â'r anghenion hanfodol. Yn y cyfamser, nid oedd unrhyw newid yn y disgwyliadau proffesiynol a rheoleiddio ar gyrrff llywodraeth leol i sicrhau bod eu trefniadau archwilio mewnol yn cydymffurfio â Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus (PSIAS).

Felly, yn ystod mis Rhagfyr 2020, cyhoeddodd CIPFA ganllawiau sector benodol ar gyfer archwilyr mewnol oedd yn gweithio mewn, neu'n gweithio ar ran llywodraeth leol yn y DU; roedd yn nodi ac yn trafod mewn manylder chwech o ofynion allweddol ar gyfer cyrff llywodraeth lleol y dylai penaethiaid archwilio mewnol, timau arweinyddiaeth a phwyllgorau archwilio eu dilyn er mwyn i'r sefydliad gwrdd â'u hanghenion sicrwydd.

Yn dilyn ymgynghori â'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth (UDA) er mwyn cymryd canllawiau CIPFA i ystyriaeth ac adolygu a chytuno ar flaenoriaethau'r tîm archwilio mewnol er mwyn rhoi sylw i'r risgiau newydd a'r newidiadau yn sgil effaith COVID-19, cyflwynodd y Pennaeth Risg ac Archwilio adroddiad i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ym mis Chwefror 2021. Roedd yn nodi'r darpariaethau fyddai'n cael eu gwneud er mwyn cael sicrwydd digonol i gefnogi'r farn flynyddol, gan roi ystyriaeth i faterion capasiti.

¹ CIPFA yw'r corf Gosod Safonau Archwilio Mewnol Perthnasol (RIASS) ar gyfer llywodraeth leol ac mae'n gweithio RIASS eraill yn y DU i fandadu'r safonau PSIAS ar draws y sector cyhoeddus.

CYFLWYNIAD

Yn unol â Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus (PSIAS) mae'n rhaid i'r 'prif swyddog archwilio', sef y Pennaeth Archwilio a Risg yn achos y Cyngor, gyflwyno barn archwilio blynyddol y gall y sefydliad ei defnyddio fel sail i'w Ddatganiad Llywodraethu Blynyddol².

Mae'n rhaid i'r farn flynyddol gynnwys:

- Barn ynglŷn â digonolrwydd ac effeithiolrwydd cyffredinol prosesau rheoli risg, rheoli a llywodraethu'r sefydliad
- Datgelu unrhyw amodau ar y farn honno, ynghyd â'r rheswm dros yr amod
- Cyflwyno crynodeb o'r gwaith archwilio y seiliwyd y farn arno, yn cynnwys dibyniaeth a roddir ar gyrrff sicrwydd eraill
- Tynnu sylw at unrhyw faterion y mae'r prif swyddog archwilio'n barnu eu bod yn arbennig o berthnasol wrth baratoi'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol
- Crynhoi perfformiad y swyddogaeth archwilio mewnol yn erbyn ei fesurau perfformiad
- Cyflwyno sylwadau ar gydymffurfiaeth â Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus (PSIAS) a rhannu canlyniadau rhaglen sicrhau ansawdd y Gwasanaeth Archwilio Mewnol.

² O dan Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 mae'n rhaid adrodd ar adolygiad o drefniadau llywodraethu yn fewnol, i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn achos y Cyngor, ac yn allanol yn y cyfrifon a gyhoeddir. Adolygiad blynyddol o systemau rheoli mewnol yw'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol (DLIB) ac mae'n casglu sicrwydd o wahanol ffynonellau i'w ategu. Mae Archwilio Mewnol yn gyfrannwr allweddol ac mae'r Pennaeth Archwilio a Risg yn darparu adroddiad blynyddol ysgrifenedig ar gyfer y sawl sy'n gyfrifol am lywodraethu i ategu'r DLIB.

BARN ARCHWILIO MEWNOL

Barn y Pennaeth Archwilio Mewnol 2020-21

Am y 12 mis a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2021, barn y Pennaeth Archwilio a Risg yng Nghyngor Sir Ynys Môn yw bod gan y sefydliad fframwaith digonol ac effeithiol ar gyfer rheoli risg, llywodraethu a rheolaeth fewnol.

Er nad ydw i'n ystyried unrhyw feysydd o bryder corfforaethol, mae angen cyflwyno neu wella rheolaethau mewnol mewn rhai meysydd er mwyn sicrhau bod amcanion yn cael eu cyflawni, a'u bod yn cael eu monitro.

Nid oes unrhyw amodau ar y fam hon.

SAIL FY MARN

Cwmpas

Rydw i wedi dod i fy marn drwy ystyried y gwaith a'r gweithgareddau a gyflawnwyd gennym yn ystod y flwyddyn, a drafodir ymhellach isod. Nid yw'r farn yn awgrymu ein bod wedi adolygu'r holl risgiau a sicrwydd sy'n ymwneud â'r Cyngor, ond mae'n deillio'n sylweddol o bennu cynllun gwaith sy'n seiliedig ar risg y mae rheolwyr wedi cytuno arno ac y mae'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio wedi ei gymeradwyo. Dylai gynnig lefel rhesymol o sicrwydd, yn amodol ar y cyfyngiadau cynhenid [isod](#) a'r [adroddiad](#) a gyflwynwyd i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ym mis Chwefror 2021 ac a drafodwyd yn y [Rhagair - Y Cyd-destun Presennol](#) uchod.

Cyfyngiadau

Dim ond y materion a ddaeth i'n sylw wrth i ni gyflawni ein gwaith â'n gweithgareddau o fewn y Cyngor a godir yn yr adroddiad hwn. Nid ydynt o reidrwydd yn ddatganiad cynhwysfawr o'r holl wendidau sy'n bodoli neu'r holl welliannau y gellid eu gwneud. Ni ddylid ystyried chwaith bod yr adroddiad hwn, nac ein gwaith, yn cymryd lle cyfrifoldebau rheolwyr i roi arferion rheoli mewnol cadarn ar waith. Pwysleisiwn mai cyfrifoldeb rheolwyr yw sicrhau system gadarn o reolaethau mewnol a ni ddylid dibynnu ar ein gwaith i nodi'r holl gryfderau a gwendidau a all fodoli.

Sicrwydd³

Yr allweddi i fedru cael sicrwydd digonol fel sail i'r farn oedd cymryd i ystyriaeth gwaith archwilio mewnol a ffynonellau sicrwydd eraill:

Gwaith Archwilio Mewnol

- Archwiliadau yn ymwneud â'r gofrestr risg gorfforaethol (wedi eu llywio gan y strategaeth archwilio seiliedig ar risg)
- Adolygiad o'r Ymateb i'r Argyfwng Covid-19 (Hunanasesiad) a gwaith Dilyn i Fyny - cwblhawyd rhwng mis Ebrill a mis Mehefin 2020
- Gwaith archwilio arall

³ Gellir gweld diffiniadau o raddfeydd sicrwydd oedd ar waith yn 2020-21 yn [Atodiad A](#)

- Gwaith archwilio grantiau gorfodol

Archwiliadau yn gysylltiedig â'r Gofrestr Risg Gorfforaethol

Yn ystod 2020-21, rhoddwyd gradd risg gweddillol coch neu ambr i saith risg ychwanegol yn y gofrestr risg gorfforaethol, gan godi'r cyfanswm o 13 yn 2019-20 i 20 yn 2020-21. Adolygom 20% ohonynt yn ystod 2020-21 (34% dros gyfnod treigl o 36 mis).

Fe wnaethom adolygu pump allan o saith (71%) risg corfforaethol a oedd â gradd risg gweddillol coch dros gyfnod treigl o 24 mis. Adolygom rhai risgiau fwy nag unwaith yn ystod y cyfnod o 36 mis, gan gynnal 13 archwiliad a oedd yn ymwneud yn benodol â'r gofrestr risg gorfforaethol (Manylion yn [Atodiad B](#)).

Roeddem yn gallu darparu sicrwydd **'Rhesymol'** bod y Cyngor yn rheoli'n effeithiol yr holl risgiau yn y gofrestr risg gorfforaethol a adolygwyd gennym, heblaw am ddau. Dim ond sicrwydd **'Cyfyngedig'** yr oeddem yn gallu ei roi ar gyfer yr archwiliadau Gwytnwch TG a Pharhad Gwasanaeth TG (Gwe-rwydo), ond wrth ailymweld â'r **'Materion/Risgiau'** Gwytnwch TG yn ddiweddarach yn y flwyddyn, roeddem yn gallu cynyddu'r sicrwydd i **'Rhesymol'**.

Adolygiad o drefniadau Ymateb i'r Argyfwng Covid-19

Yn gynnar yn yr argyfwng, comisiynodd y Dirprwy Brif Weithredwr, ar ran y Tîm Rheoli Ymateb i'r Argyfwng, Archwiliad Mewnol i ddarparu sicrwydd bod trefniadau'r Cyngor ar gyfer ymateb i'r argyfwng yn ddiogel, yn gadarn, yn effeithiol ac yn addas i bwrpas.

Fe wnaethom adrodd ar ganlyniad ein gwaith mewn dau ran, gan roi sicrwydd **'Rhesymol'** i'r ddau, a chodwyd chwech o **'Faterion/Risgiau'** i'r Tîm Rheoli Ymateb i'r Argyfwng roi sylw iddynt. Fis yn ddiweddarach, adolygwyd y **'Materion/Risgiau'** hyn gennym ac roeddem yn gallu adrodd fod pob un wedi cael sylw.

Gwaith archwilio arall

Adolygwyd meysydd allweddol eraill o weithgareddau'r Cyngor hefyd, gan gynnwys meysydd yr oedd y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau) a Swyddog Adran 151 a'r UDA wedi codi pryderon yn eu cylch (Manylion yn [Atodiad C](#)).

O'r naw archwiliad o'r fath a gwblhawyd gennym yn ystod 2020-21, rhesom sicrwydd 'Rhesymol' ar gyfer y trefniadau llywodraethu, rheoli risg a rheolaeth fewnol i bump ohonynt a sicrwydd 'Cyfyngedig' i bedwar.

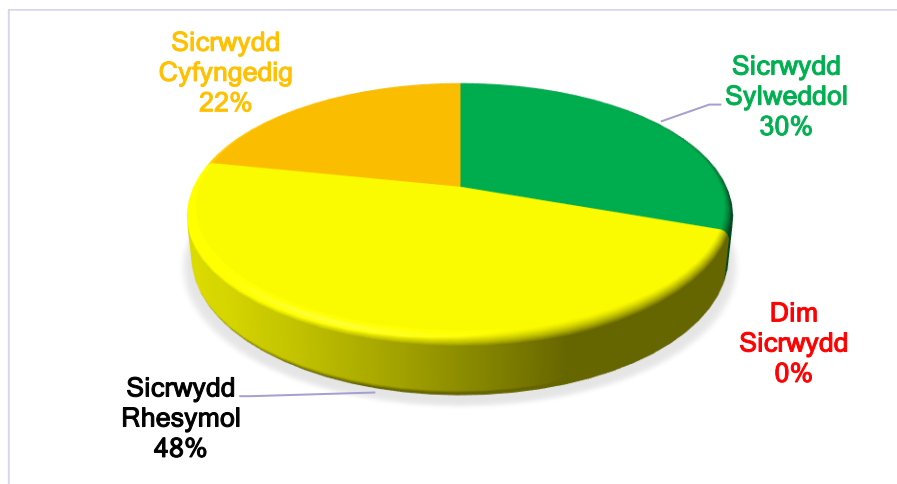
Gwaith ardystio grantiau

Cwblhawyd gwaith ardystio grantiau gennym hefyd lle'r oedd gofyn eu harchwilio yn unol â'u telerau ac amodau (Manylion yn [Atodiad D](#)).

O'r naw archwiliad ardystio grantiau a gwblhawyd gennym yn ystod 2020-21, rhesom sicrwydd 'Sylweddol' i saith ohonynt ar gyfer eu trefniadau llywodraethu, rheoli risg a rheolaeth fewnol ac ni chanfuom unrhyw 'Risgiau/Materion' arwyddocaol na pherthnasol.

Graddfeydd Sicrwydd Archwilio Mewnol a roddwyd yn ystod 2020-21

Yn gyffredinol, roeddem yn gallu darparu sicrwydd 'Rhesymol' neu well ar gyfer 78% o'r archwiliadau a gynhaliwyd gennym.

Yn ystod y flwyddyn, derbyniodd pum archwiliad (22%) sicrwydd 'Cyfyngedig', o gymharu â dau yn 2019-20. Yn unol â'n protocol, rydym yn ailymweld yn ffurfiol â'r holl 'Faterion/Risgiau' a godwyd mewn adroddiadau lle rhoddwyd sicrwydd 'Cyfyngedig', ar derfyn y cyfnod gweithredu, er mwyn sicrhau eu bod wedi cael sylw effeithiol. Fe wnaethom ailedrych yn ffurfiol ar bedwar adroddiad â gradd sicrwydd 'Cyfyngedig'. Ailedrychwyd hefyd ar ddau adroddiad oedd â gradd sicrwydd 'Rhesymol'; un a oedd yn cael ei gydnabod fel risg yn y gofrestr risg gorfforaethol (Ymateb i'r Argyfwng) ac un lle'r oedd nifer o 'Faterion/Risgiau' yn parhau i fod angen sylw (Dyledwyr Amrywiol). Yn dilyn

ein hailymweliad, roeddem yn gallu codi'r sicrwydd i **'Rhesymol'** yn yr holl adroddiad yr ailedrychwyd arnynt.

Ni dderbyniodd yr un archwiliad **'Ddim'** sicrwydd a ni chodwyd unrhyw 'faterion/risgiau' **'Critigol'** (coch) yn ystod y flwyddyn.

Ble nodwyd 'Risgiau/Materion' gennym, derbyniwyd pob un ohonynt gan reolwyr. Cafodd y 'Materion/Risgiau' oedd yn weddill eu monitro a'u cofnodi yn ein system dracio gweithredoedd, a drafodir yn fanylach yn yr [adran](#) a ganlyn.

Sicrwydd Llinell Gyntaf

Sicrwydd Rheoli Argyfwng

Roedd canllawiau a gyhoeddwyd gan CIPFA (gweler y [Rhagair - Y Cyd-destun Presennol](#) uchod) yn argymhell bod penaethiaid archwilio yn ystyried ffynonellau sicrwydd eraill, ochr yn ochr â gwaith archwilio mewnol, er mwyn cyflawni cyfrifoldeb y pennaeth archwilio i gyhoeddi barn flynyddol ar ddigonolrwydd ac effeithlonrwydd cyffredinol fframwaith llywodraethu, rheoli risg a rheolaeth y Cyngor.

Felly, fe wnaethom gwblhau darn o waith lle'r oedd rhaid i reolwyr gwblhau dau holiadur, un ar lefel strategol ac un ar lefel weithredol. Datblygwyd holiaduron gennym er mwyn derbyn sicrwydd uniongyrchol, 'linell gyntaf'⁴ gan uwch reolwyr a rheolwyr canol ynglŷn â sut yr oedd y Cyngor wedi ymdopi â'r heriau a gododd yn sgil COVID-19, er mwyn nodi'r risgiau oedd yn newid a'r effeithiau ar y Cyngor ei hun ac a oedd trefniadau allweddol mewn perthynas â llywodraethu, rheoli risg a rheolaeth fewnol wedi dirywio neu wedi cael eu cynnal.

Yn gyffredinol, roedd canlyniadau'r hunanasesiad yn gadarnhaol. Oherwydd maint a dyfnder yr ymatebion a dderbyniwyd gan y gwasanaethau, gall y Cyngor dderbyn sicrwydd 'linell gyntaf' **'Rhesymol'** y cafodd fframweithiau llywodraethu, rheoli risg a rheolaeth eu cynnal yn ddigonol wrth iddo ymateb i'r pandemig COVID-19.

⁴ O Fodel Tair Llinell Sefydliad yr Archwilwyr Mewnol, ar gael yn <https://www.iaa.org.uk/resources/corporate-governance/application-of-the-three-lines-model/>

MATERION / RISGIAU SYDD ANGEN SYLW

Eleni yw'r flwyddyn lawn gyntaf o weithredu fersiwn newydd, wedi'i huwchraddio, o system dracio gweithredoedd 4action y Cyngor. Rydym yn falch o adrodd bod y system newydd wedi bod yn llwyddiannus iawn o ran gwella ein prosesau ar gyfer dilyn i fyny a thracio gweithredodd archwilio mewnol.

Rydym wedi datblygu a mireinio ein dangosfwrdd, sy'n rhoi darlun amser real o berfformiad cyfredol wrth fynd i'r afael â'r gweithredoedd sydd angen sylw ac mae'n caniatáu i ni dracio ac adrodd ar y wybodaeth hon yn effeithiol. Rydym yn monitro gweithredoedd 'hwyr' yn barhaus ac felly rydym yn gallu cael diweddariadau ar unwaith gan reolwyr ar y cynnydd a wneir i fynd i'r afael â hwy.

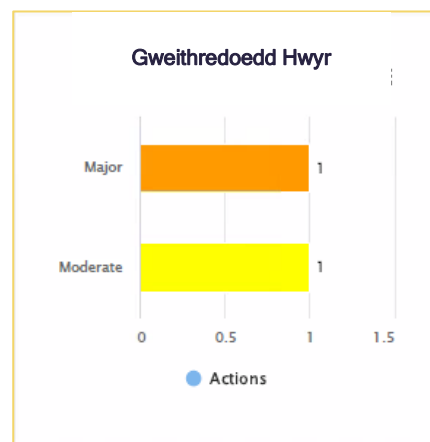
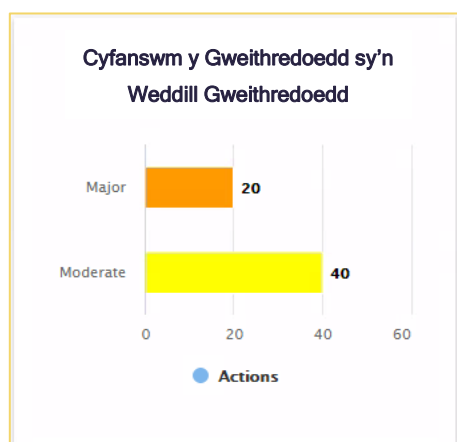
Rydym hefyd wedi datblygu dangosfwrdd gwasanaeth pwrpasol i gynorthwyo penaethiaid gwasanaeth a'u timau rheoli i fonitro a darparu diweddariadau ar eu gweithredoedd. Ar hyn o bryd rydym yn treialu'r dangosfwrdd gyda'r gwasanaeth Adnoddau ac os bydd yn llwyddiannus byddwn yn bwrw ymlaen i'w gyflwyno i wasanaethau eraill ar draws y Cyngor yn ystod 2021-22. Yn anffodus, mae argyfwng COVID-19 wedi cyfyngu ar ein gallu i gyflwyno'r system 4action newydd i wasanaethau a darparu hyfforddiant ac ati fel bod rheolwyr yn gallu defnyddio ei swyddogaethau'n llawn. Wrth i'r pandemig gilio, byddwn yn ailafael yn y gwaith hwn.

Perfformiad Cyfredol

Mae'r saith graff a ganlyn yn dangos sefyllfa gweithredoedd sydd angen sylw ar draws y Cyngor ar 31 Mawrth 2021. Yn anochel, mae argyfwng COVID-19 wedi cael effaith ar allu rhai gwasanaethau i fynd i'r afael â'r gweithredoedd sydd angen sylw ganddynt yn ystod y flwyddyn ddiwethaf.

Dylid nodi na chodwyd unrhyw 'Faterion/Risgiau' 'Coch' yn ystod y flwyddyn ac nid oes unrhyw 'Faterion/Risgiau' 'Coch' angen sylw ar hyn o bryd.

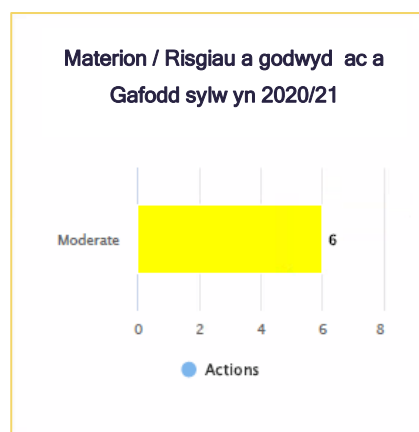
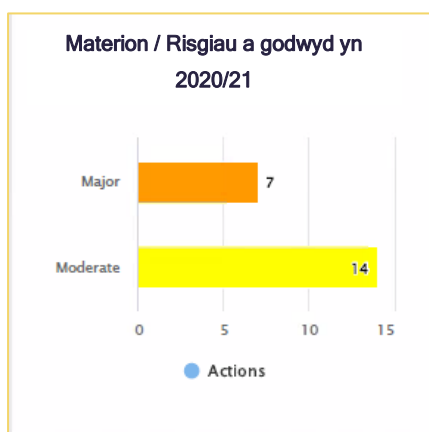
Gweithredoedd sydd angen sylw a Gweithredoedd Hwyr

Ar 31 Mawrth 2021, roeddem yn tracio 60 o weithredoedd oedd angen sylw. O'r rhain, roedd 20 ohonynt yn 'sylweddol' (ambr) a 40 yn 'gymedrol' (melyn) o ran eu blaenoriaeth risg, fel y dangosir ar y chwith uchod.

Rydym yn monitro pob gweithred ac yn cysylltu gyda rheolwyr yn eu cylch pan fyddant yn hwyr yn cael eu gweithredu er mwyn sicrhau y byddant yn cael sylw. Ar 31 Mawrth 2021, roedd dwy weithred wedi cyrraedd eu dyddiadau targed ac felly'n 'hwyr', fel y dangosir ar y dde uchod.

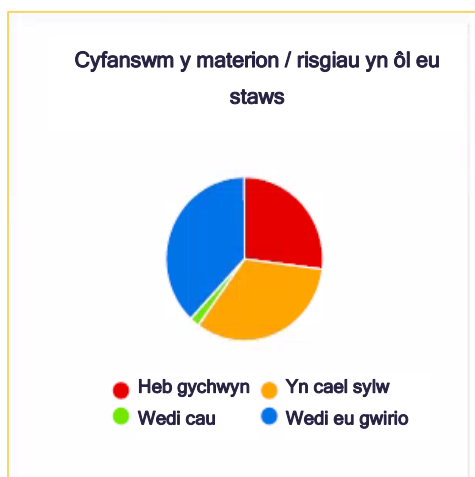
Materion / Risgiau a Godwyd ac yr oedd angen eu cwblhau yn 2020-21

Codwyd 21 o 'faterion/risgiau' a oedd angen sylw gan reolwyr yn 2020-21. O'r rhain, roedd saith yn y categori 'sylweddol' ac 14 yn y categori 'cymedrol'. O'r gweithredoedd a godwyd gennym ac a oedd i fod i gael eu cwblhau yn 2020-21, roedd y rheolwyr wedi

rhoi sylw i chwech o rai blaenoriaeth risg gymedrol cyn 31 Mawrth 2021. Mae hyn yn berfformiad 100% yn y maes hwn.

Statws y Materion / Risgiau

Dengys y graffiau uchod statws pob gweithred h.y. a ydyn nhw 'yn cael sylw', 'heb gychwyn' neu 'wedi cau' os yw'r weithred wedi cael sylw. Rydym yn gwirio pob gweithred sydd 'wedi cau' i sicrhau ein bod yn fodlon bod y camau a gymerwyd gan reolwyr wedi mynd i'r afael â'r risg a nodwyd yn wreiddiol.

Dengys y graff ar y chwith uchod statws yr holl weithredoedd, waeth pa bryd y cytunodd y rheolwyr i fynd i'r afael â nhw. Mae'n dangos bod y rheolwyr bellach wedi rhoi sylw i 40% ohonynt erbyn hyn. Mae'r gwasanaeth archwilio mewnol wedi gwirio 38% o'r rhain. Mae'r 2% sy'n weddill yn ymwneud â gweithredoedd archwiliad y byddwn yn ei ddilyn i fyny'n ffurfiol ym mis Ebrill 2021. Byddwn yn gwirio bod y gweithredoedd hyn wedi'u cwblhau yn ystod y darn hwn o waith.

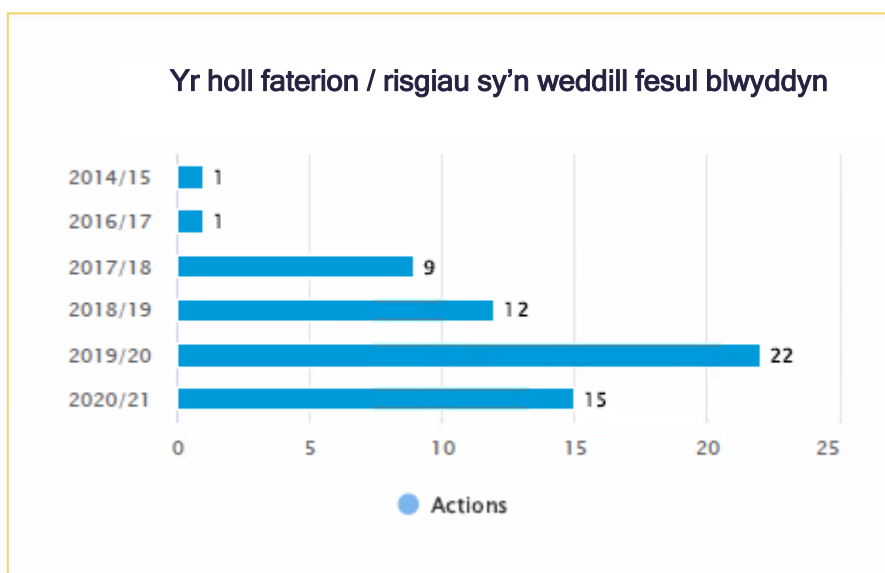
Mae tua hanner y gweithredoedd a ddangosir yma fel rhai sydd 'heb gychwyn', yn ymwneud â dau archwiliad a gwblhawyd tua diwedd y flwyddyn ddiwethaf. Felly, nid oes disgwyl i'r gweithredoedd a nodwyd o ganlyniad i'r archwiliadau hyn fod wedi eu cwblhau eto.

Mewn cyferbyniad, dengys y graff ar y dde statws yr holl weithredoedd sydd wedi cyrraedd eu dyddiad targedu. Mae'n dangos bod rheolwyr wedi rhoi sylw i 90% o'r rhain, gyda gwaith yn cael ei wneud i roi sylw i'r gweddill. Fodd bynnag, mae'n rhaid i ni nodi y

byddwn ar adegau yn ymestyn dyddiadau targed ar gyfer rhai gweithredoedd, ond dim ond os gall y gwasanaeth ddangos rheswm dilys dros yr estyniad, e.e. os daw'n amlwg bod y dyddiad gwreiddiol yn anghyraeddadwy, gan fod angen gwneud llawer mwy o waith i fynd i'r afael â'r mater/risg.

Oherwydd argyfwng COVID-19, rydym wedi ymestyn sawl dyddiad cau targed ar gyfer gwasanaethau sydd wedi canolbwyntio ar ymateb i'r pandemig fel eu blaenoriaeth amlwg dros y 12 mis diwethaf.

Materion / Risgiau sydd angen sylw fesul Blwyddyn

Fel y manylir uchod, mae 60 o weithredoedd sydd eto i'w cyflawni'n llawn.

Mae'r rhain wedi'u gwasgaru rhwng 2014-15 a 2020-21. Er bod y graff yn dangos bod y mwyafrif yn ymwneud â'r ddwy flynedd ariannol ddiwethaf, mae'n tynnu sylw at nifer fach o hen weithredoedd nad yw rheolwyr wedi mynd i'r afael â nhw'n llawn eto.

Dylid nodi fod y ddwy 'hen' weithred hyn yn cael eu cyfrif fel rhai 'cymedrol' o ran blaenoriaeth risg. Fodd bynnag, byddwn yn ymdrechu i ddilyn i fyny'r holl weithredoedd sydd heb eu cyflawni i sicrhau eu bod yn cael eu cwblhau.

MATERION SY’N BERTHNASOL I BARATOI’R DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Nid oes unrhyw faterion sydd â risg neu effaith sylweddol uchel sy’n cyfiawnhau eu cynnwys yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

Yn ystod 2020-21, rydym wedi gweld bod uwch reolwyr yn y Cyngor yn gefnogol ac yn ymatebol i’r materion a godwyd gennym. Mae gennym berthynas dda â’r rheolwyr; maent yn agored o ran y meysydd y maent yn eu hystyried fel rhai lle gallai problemau godi ac maent yn derbyn canlyniadau ein gwaith fel cyfle i wneud gwelliannau.

Cawsom ein comisiynu i wneud gwaith ymgynghorol hefyd yn ystod y flwyddyn ar gais rheolwyr, sy’n arwydd cryf bod rheolwyr yn barod i ymgysylltu â’r Gwasanaeth Archwilio Mewnol i sefydlu amgylcheddau da ar gyfer rheoli risg.

EIN PERFFORMIAD

Wrth gyflawni strategaeth archwilio seiliedig ar risg, mae'r Pennaeth Archwilio a Risg, gyda chymorth yr UDA, wedi gwneud pob ymdrech i wneud y defnydd gorau o'r adnoddau archwilio mewnol oedd ar gael yn ystod y pandemig, yn cynnwys:

- symleiddio adroddiadau i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio
- culhau ffocws cwmpas archwiliadau er mwyn archwilio risgiau allweddol yn unig
- llenwi swyddi archwilio gwag ar sail dros dro - gan recriwtio Uwch Archwilydd ychwanegol
- prynu arbenigedd archwilio gan ddarparwr allanol - Archwiliad TG gan Gyngor Dinas Salford
- arfarnu'r holl geisiadau am waith ymgynghorol a rhoi blaenoriaeth i waith sicrwydd a gwaith ymgynghorol sy'n cefnogi ein barn flynyddol - canllawiau a hyfforddiant ar y Gronfa Ysgol, allanolwyd gwaith archwilio yn ymwneud ag ardystio
- osgoi arallgyfeirio staff archwilio mewnol i wneud gwaith gwrth-dwyll - mae'r rhaglen gwrth-dwyll wedi cael ei gohirio tan 2021-22
- gwneud cyn lleied â phosib o waith nad yw'n ymwneud ag archwilio, megis datganiadau COVID-19 ac adleoli staff i'r timau Profi, Olrhain a Diogelu (TTP) a grantiau busnes
- cyfathrebu mwy gydag gwasanaethau er mwyn cynorthwyo i sicrhau cydweithio da ac osgoi unrhyw oedi diangen wrth gynnal archwiliadau - defnyddiwyd technoleg yn well, megis Microsoft Teams
- parhau i fabwysiadu dull 'archwilio ystwyth' er mwyn osgoi oedi a chael gwared â rhwystrau sy'n atal cynnydd.

Ychwanegu Gwerth

Er i'r pandemig gyfyngu ar gyfleoedd, hyd yn oed yn y cyd-destun heriol hwn, rydym wedi ceisio ychwanegu gwerth lle bynnag y bo'n bosib drwy gydol y flwyddyn. Rydym wedi parhau i gefnogi rheolwyr ar draws y Cyngor drwy ddarparu hyfforddiant, cyngor a chaffael adnoddau allanol i ddarparu sicrwydd.

Yn ogystal, rydym wedi parhau i gefnogi cyfoedion ar draws Cymru a Gogledd Orllewin Lloegr drwy rannu arfer da a rhaglenni gwaith, ynghyd â meysydd lle mae risgiau'n dod i'r amlwg.

Mesurau Perfformiad

Mae gennym raglen sicrhau ansawdd a gwella ar waith er mwyn sicrhau gwelliant parhaus yn ein gwasanaeth archwilio mewnol. Ym mis Chwefror 2020, cytunodd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ar nifer o dargedau perfformiad yn y Strategaeth ar gyfer 2020-21, a gellir eu gweld yn [Atodiad E](#).

Rydym wedi perfformio'n dda yn erbyn ein targedau, gyda thri allan o bum dangosydd yn cyrraedd eu targed.

Nid ydym wedi perfformio cystal o ran y ganran o risgiau gweddilliol coch ac ambr a adolygwyd ac mae hynny'n bennaf oherwydd gostyngiad yn nifer ein staff, a chollwyd staff unwaith eto eleni oherwydd dyrchafiad, secondiad, absenoldeb hirdymor, yn ogystal ag argyfwng COVID-19. Er gwaetha'r argyfwng, cafodd dau aelod newydd o staff eu recriwtio, er bod oedi cyn iddynt gychwyn gweithio gyda'r tîm oherwydd y sefyllfa.

Oherwydd yr argyfwng COVID-19, roedd oedi hefyd wrth gwblhau dau archwiliad ac o ganlyniad ni lwyddom i gyflawni ein targed o gwblhau 100% o archwiliadau o fewn chwe mis, a hynny o 7%.

Meincnodi

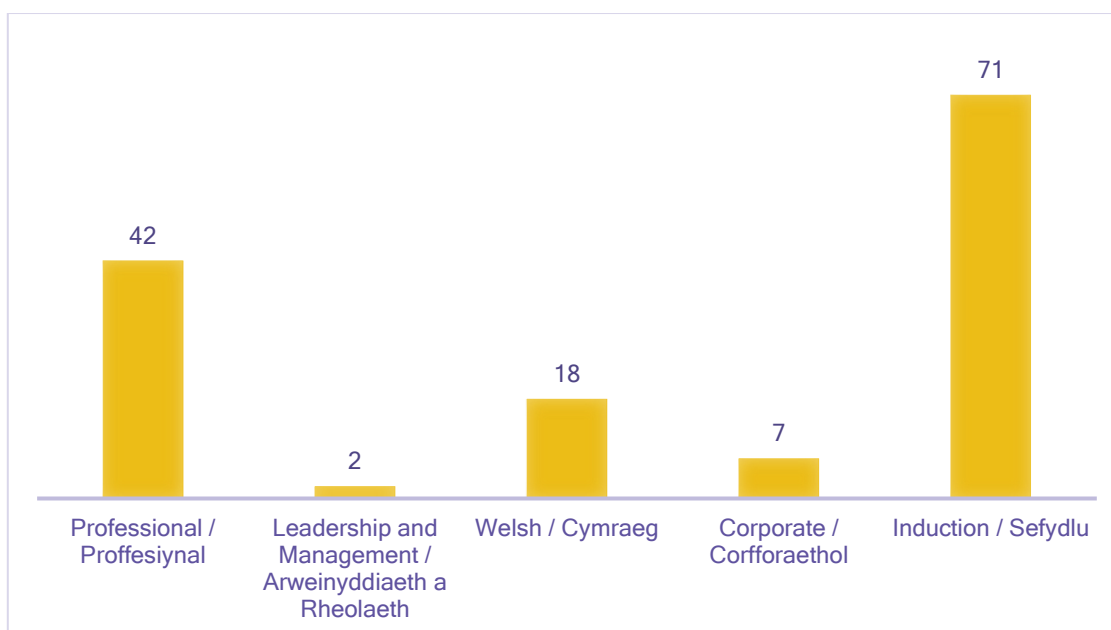
Fel arfer rydym yn meincnodi ein perfformiad yn erbyn y 22 aelod Grŵp Prif Archwilwyr Cymru, er mai dim ond 19 sy'n cymryd rhan yn rheolaidd. Fodd bynnag, oherwydd y pandemig, mae gwaith meincnodi wedi cael ei ganslo ar gyfer 2020-21.

Er mai ni yw'r awdurdod lleiaf yn y grŵp o ran poblogaeth ac felly nid ydym yn elwa o'r arbedion maint sydd ar gael i rai o'r aelodau eraill, yn y gorffennol mae ein perfformiad wedi cyrraedd y chwarter uchaf yn rheolaidd.

HYFFORDDI A DATBLYGU

Mae pob aelodau presennol o'r tîm wedi cymhwyso'n broffesiynol ac mae ganddynt gymysgedd dda o gymwysterau proffesiynol. Mae'r gwasanaeth wedi buddsoddi'n sylweddol i sicrhau bod staff yn parhau i ddatblygu'n broffesiynol a'u bod yn ymwybodol o'r risgiau a'r datblygiadau sy'n dod i'r amlwg yn y sector. Rydym hefyd wedi cymryd rhan mewn hyfforddiant corfforaethol mandadol lle'r oedd hynny'n ofynnol.

Yn ystod 2020-21 mae'r gwasanaeth wedi buddsoddi cyfanswm o 139 diwrnod mewn hyfforddi a datblygu (113 diwrnod yn 2019-20), yn cynnwys y canlynol

Anwytho dau aelod newydd o staff a ddechreuodd weithio yn y gwasanaeth yn ystod y flwyddyn sy'n cyfrif am y cynnydd sylweddol.

CYDYMFFURFIO Â SAFONAU ARCHWILIO MEWNOL Y SECTOR CYHOEDDUS

O dan y Safonau, mae'n ofynnol i wasanaethau archwilio mewnol gael asesiad ansawdd allanol bob pum mlynedd.

Rhoddodd asesiad allanol o Wasanaeth Archwilio Mewnol Cyngor Sir Ynys Môn, a gynhaliwyd ym mis Mehefin 2017, sicrwydd bod y gwasanaeth yn **'Cydymffurfio'n Gyffredinol'**⁵ â'r Safonau, sef yr asesiad uchaf sydd ar gael i'r asesydd.

Bydd yr asesiad nesaf yn cael ei gynnal y flwyddyn nesaf ac mae trefniadau'n cael eu gwneud gyda Grŵp Prif Archwilwyr Cymru i Gyngor Sir y Fflint gynnal adolygiad cymheiriaid ym mis Mehefin 2022.

⁵ Mae 'Cydymffurfio'n Gyffredinol' yn golygu bod y gwerthuswr wedi dod i'r casgliad bod strwythurau, polisiau a gweithdrefnau perthnasol y gwasanaeth archwilio mewnol, yn ogystal â'r prosesau i'w gweithredu, yn cydymffurfio â gofynion y Safon neu'r elfen unigol o'r Cod Moeseg ym mhob ffordd berthnasol. Ar gyfer yr adrannau a'r prif gategoriâu, mae hyn yn golygu bod cydymffurfiaeth gyffredinol â mwyafrif o Safonau neu elfennau unigol y Côt Moeseg, ac o leiaf gydymffurfiaeth rannol â'r lleill, yn yr adran / categori. Efallai bod cyfleoedd sylweddol i wella, ond ni chaiff y rhain fod yn sefyllfaoedd lle nad yw'r gwasanaeth wedi gweithredu'r Safonau neu'r Côt Moeseg, neu heb eu gweithredu'n effeithiol, neu heb gyflawni'r amcanion a fwriadwyd ar eu cyfer. Fel y nodir uchod, nid oes raid i gydymffurfiaeth gyffredinol fod yn gydymffurfiaeth gyflawn / perffaith, y sefyllfa ddelfrydol, arfer llwyddiannus, ac ati.

HERIAU A CHYFLEOEDD I'R DYFODOL

Cyn y gallai 2020-21 dechrau hyd yn oed, roedd argyfwng COVID-19 wedi golygu bod Strategaeth Archwilio Mewnol 2020-21 wedi dyddio. Cafodd y rhan fwyaf o'r tîm Archwilio Mewnol a Rheoli Risg eu hadleoli i weithio ym meysydd blaenoriaeth y busnes er mwyn cynorthwyo gydag ymateb y Cyngor i'r argyfwng. Roedd y staff oedd ar ôl yn gweithio'n agos â'r Tîm Rheoli Ymateb i'r Argyfwng i ddarparu sicrwydd bod ei drefniadau ar gyfer ymateb i'r argyfwng yn addas i bwrpas. Er nad oedd hyn wedi'i gynnwys yn y Cynllun Archwilio, roedd yn waith sicrwydd holl bwysig.

Yn ogystal, fe wnaethom gynorthwyo'r Tîm Rheoli Ymateb i'r Argyfwng i ddefnyddio'r system 4action, wedi'i huwchraddio, yn ystod yr argyfwng. Profodd i fod yn offeryn hanfodol i gynorthwyo'r Tîm Rheoli Ymateb i'r Argyfwng i reoli a thracio gweithredoedd angenrheidiol wrth ymateb i'r argyfwng oedd yn mynd rhagddo.

Rydym yn hyderus y bydd yr amser a fuddsoddwyd eleni yn uwchraddio'r system 4action yn talu ar ei ganfed o ran ein gallu i fonitro ac olrhain 'materion/risgiau' sydd angen sylw. Bydd hefyd yn rhoi'r wybodaeth angenrheidiol i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio fedru dal y Gwasanaeth Archwilio Mewnol i gyfrif mewn perthynas â pha mor effeithiol yw'r gwasanaeth wrth dracio'r 'materion / risgiau'. Oherwydd bod y system hon yn hwylus ac yn hawdd ei defnyddio mae wedi cymhell rheolwyr i ymgysylltu'n well â'r broses o ddarparu diweddariadau ar 'faterion/risgiau' sydd angen sylw.

Hon fydd y bedwaredd flwyddyn o weithredu'r fethodoleg archwilio mewnol newydd. Mae'r profiad o'r llynedd wedi bod yn gyfle dysgu gwerthfawr. Bydd tîm brwdfrydig ac ymroddedig, wedi'i ategu gan aelodau staff newydd, meddalwedd rheoli risg newydd a meddalwedd tracio gweithredoedd wedi'i huwchraddio yn rhoi'r tîm archwilio mewnol mewn **sefyllfa dda i sicrhau y gall gyflawni ei gynllun** a pharhau i gefnogi'r Cyngor fel elfen allweddol o'i strwythur llywodraethu.

ATODIAD A: DIFFINIAD O RADDAU SICRWYDD 2020-21

Lefel Sicrwydd	Diffiniad
Sicrwydd Sylweddol (G)	Mae'r trefniadau ar gyfer llywodraethu, rheoli risg a rheolaeth fewnol yn dda . Dim Risgiau/Materion sylweddol nac o bwys wedi eu canfod.
Sicrwydd Rhesymol (M)	Mae trefniadau ar gyfer llywodraethu, rheoli risg a / neu reolaeth fewnol yn rhesymol . Mae mân wendidau o ran rheoli risgiau a / neu fesurau rheoli ond nid oes unrhyw risgiau o ran cyflawni amcanion. Gall Rheolwyr a Phenathiaid Gwasanaeth roi sylw i'r rhain.
Sicrwydd Cyfyngedig (A)	Mae'r trefniadau ar gyfer llywodraethu, rheoli risg a / neu reolaeth fewnol yn gyfyngedig . Mae gwendidau sylweddol wrth reoli risgiau a / neu reolaethau sy'n peryglu cyflawni amcanion. Mae angen i Benaethiaid Gwasanaeth eu datrys ac efallai y bydd angen hysbysu'r UDA.
Dim Sicrwydd (C)	Mae'r trefniadau ar gyfer llywodraethu, rheoli risg a rheolaeth fewnol yn sylweddol ddiffygiol . Mae gwendidau sylfaenol wrth reoli risgiau / a neu reolaethau a fydd yn arwain at fethu â chyflawni amcanion. Mae angen i'r UDA roi sylw iddynt ar unwaith ac efallai y bydd angen ymyrraeth y Pwyllgor Gwaith.

(G) Gwyrdd; (M) Melyn; (A) Ambr; (C) Coch

Yn ôl i'r [Adran](#)

ATODIAD B: RISGIAU GWEDDILLIOL COCH AC AMBR YN Y GOFRESTR RISG GORFFORAETHOL

Cyf.	Risg	Gradd Risg Cynhenid	Gradd Risg Gweddilliol	Dyddiad Creu	Blwyddyn Archwilio 2018/19	Blwyddyn Archwilio 2019/20	Blwyddyn Archwilio 2020/21
YM 4	Risg y gallai digwyddiad iechyd a diogelwch achosi anaf neu salwch difrifol neu farwolaeth	E / I = 4 T / L = 4 B2 (16) (C)	E / I = 4 T / L = 3 C2 (12) (A)	20/06/2018	Risg Gweddilliol Melyn	Risg Gweddillol Melyn	Risg gweddilliol ambr o 27/08/20
YM 5	Risg y bydd y Cyngor yn methu recriwtio, cadw a datblygu staff addas neu nad yw'r strwythur staffio'n addas i ddarparu gwasanaethau effeithlon ac effeithiol.	E / I = 4 T / L = 4 B2 (16) (C)	E / I = 4 T / L = 3 C2 (12) (A)	20/06/2018	Recriwtio a Chadw (Mawrth 2019) (M)		
YM 9	Risg na fydd modd darparu gwasanaethau allweddol yn dilyn digwyddiad mawr (e.e. argyfwng sifil, llifogydd difrifol, Covid-19, clwy' traed a'r genau, contractwr mawr yn rhoi'r gorau i fasnachu ac ati)	E / I = 5 T / L = 5 A1 (25) (C)	E / I = 5 T / L = 3 C1 (15) (C)	20/06/2018		Parhad Busnes (Chwefror 2020) (M)	Adolygiad o'r Ymateb i Argyfwng COVID-19 (Ebrill 2020) (M)
YM 11	Risg bod camgymeriad diogelu difrifol yn arwain neu'n cyfrannu at niwed difrifol i'r unigolion hynny y mae'r Cyngor yn gyfrifol amdanynt	E / I = 4 T / L = a B2 (16) (C)	E / I = 3 T / L = 4 C2 (12) (A)	20/06/2018	Trefniadau Diogelu wrth Amddifadu o Ryddid (Mehefin 2018) (M)	Diogelu Corfforaethol (Medi 2019) (M)	Panel Rhiant Corfforaethol (Ionawr 2021) (M)
YM 13	Risg nad yw gallu'r Cyngor i gynllunio am newid demograffig ar yr Ynys yn ddigon cadarn i ddelio â'r newid mewn galw am wasanaethau sy'n deillio o hynny	E / I = 4 T / L = 5 A2 (20) (C)	E / I = 3 T / L = 4 B3 (12) (A)	20/06/2018			

Cyf.	Risg	Gradd Risg Cynhenid	Gradd Risg Gweddilliol	Dyddiad Creu	Blwyddyn Archwilio 2018/19	Blwyddyn Archwilio 2019/20	Blwyddyn Archwilio 2020/21
YM 15	Risg nad yw'r rhaglen moderneiddio ysgolion yn cael ei gweithredu'n llawn gan effeithio ar safonau a'r gallu i leihau lleoedd gweigion a rhoi sylw i ddiffyg lleoedd mewn ysgolion	E / I = 5 T / L = 4 B1 (20) (C)	E / I = 4 T / L = 3 C2 (12) (A)	20/06/2018	Gofynnodd y Cyfarwyddwr am ohirio gwaith archwilio oherwydd i'r rhaglen gael ei gohirio dros dro		
YM 17	Risg nad yw seilwaith yr Ynys yn diwallu anghenion y cyhoedd a busnesau ar draws yr ynys	E / I = 4 T / L = 4 B2 (16) (C)	E / I = 4 T / L = 2 D2 (8) (A)	21/06/2018			
YM 22	Risg bod y Cyngor yn ymrwymo i gontractau sydd yn rhoi baich ariannol / adnoddau dianghenraid ar y Cyngor	E / I = 4 T / L = 3 C2 (12) (A)	E / I = 4 T / L = 2 D2 (8) (A)	21/06/2018			
YM 28	Risg y bydd ymosodiad seibr yn cael effaith sylweddol ar allu'r Cyngor i ddarparu gwasanaethau rheng flaen a gwasanaethau cefnogi	E / I = 5 T / L = 4 B1 (20) (C)	E / I = 5 T / L = 3 C1 (15) (C)	21/06/2018	Archwiliad TG - Diogelwch Seibr (Chwefror 2019) (M)		Archwiliad TG - Gwe-rwydo (Mai 2021) (A)
YM 29	Risg na fydd y Cyngor yn gallu cytuno ar safle addas, cost effeithiol sydd yn cyrraedd yr anghenion a nodwyd yn yr Aseiad o Anghenion Llety Sipsiwn a Theithwyr 2016	E / I = 4 T / L = 4 B2 (16) (C)	E / I = 4 T / L = 3 C2 (12) (A)	21/06/2018	Sipsiwn a Theithwyr (Gofynion Deddf Tai 2014) (Ebrill 2019) (M)		
YM 30	Risg bod sipsiwn a theithwyr yn creu gwerysulloedd heb eu hawdurdodi gan darfu ar fusnesau lleol a thrigolion	E / I = 3 T / L = 5 A3 (15) (A)	E / I = 3 T / L = 4 B3 (12) (A)	21/06/2018	Sipsiwn a Theithwyr (Gofynion Deddf Tai 2014)		

Cyf.	Risg	Gradd Risg Cynhenid	Gradd Risg Gweddilliol	Dyddiad Creu	Blwyddyn Archwilio 2018/19	Blwyddyn Archwilio 2019/20	Blwyddyn Archwilio 2020/21
					(Ebrill 2019) (M)		
YM 38	Risg bod methiant TG yn cael effaith sylweddol ar ddarparu gwasanaeth	E / I = 5 T / L = 5 A1 (25) (C)	E / I = 5 T / L = 3 C1 (15) (C)	10/09/2018		Archwiliad TG - Gwytnwch TG (Ebrill 2020) (A)	Archwiliad TG - Adolygiad Dilyn i Fyny Gwytnwch TG (Mai 2021) (M)
YM 40	Risg y bydd gadel yr Undeb Ewropeaidd (Brexit) yn cael effaith negyddol ar Ynys Môn	E / I = 4 T / L = 5 A2 (20) (C)	E / I = 4 T / L = 4 B2 (16) (C)	04/01/2019		Rheoli Risgiau Brexit (Ionawr 2020) (M)	
YM 41	Risg bod y gostyngiad termau real yng nghyllid y Cyngor yn parhau ac yn arwain at gwtogi gwasanaethau statudol, peidio â buddsoddi, a chynyddu pwysau staffio	E / I = 5 T / L = 5 A1 (25) (C)	E / I = 4 T / L = 4 B2 (16) (C)	14/05/2019		Gwytnwch Ariannol (Ebrill 2020) (M)	Ailddiffiniwyd y risg 25/01/2021
YM 43	Risg na fydd Ynys Môn yn adfer yn llwyr yn dilyn yr argyfwng COVID-19	E / I = 5 T / L = 4 B1 (20) (C)	E / I = 4 T / L = 4 B2 (16) (C)	11/05/2020			Newydd yn 2020/21
YM 45	Risg y bydd mwy o dlodi yn arwain at gynnydd yn y galw am wasanaethau'r Cyngor	E / I = 4 T / L = 4 B2 (16) (C)	E / I = 4 T / L = 3 C2 (12) (A)	18/08/2020	Diwygio Lles (Ebrill 2019) (M)		Newydd yn 2020/21
YM 47	Risg y bydd y coed y mae'r Cyngor yn gyfrifol amdanynt yn cwmpo gan achosi anaf neu ddifrod sylweddol	E / I = 4 T / L = 4 B2 (16) (C)	E / I = 4 T / L = 3 C2 (12) (A)	01/10/2020			Ailddiffiniwyd y risg 25/01/2021

Cyf.	Risg	Gradd Risg Cynhenid	Gradd Risg Gweddilliol	Dyddiad Creu	Blwyddyn Archwilio 2018/19	Blwyddyn Archwilio 2019/20	Blwyddyn Archwilio 2020/21
YM 48	Risg bod ymateb y Cyngor i newid hinsawdd yn cael ei ystyried yn annigonol i ddiogelu cymunedau lleol rhag y sgil effeithiau	E / I = 4 T / L = 4 B2 (16) (C)	E / I = 4 T / L = 3 C2 (12) (A)	07/12/2020			Newydd yn 2020/21
YM 49	Risg na fydd asedau ffisegol y Cyngor (e.e. adeiladau, ffyrdd, rhwydwaith TG) yn addas i bwrpas os na all y Cyngor fuddsoddi ynddynt yn ddigonol i'w cynnal a'u datblygu	E / I = 5 T / L = 4 B1 (20) (C)	E / I = 4 T / L = 4 B2 (16) (C)	19/02/2021			Newydd yn 2020/21
YM 50	Risg nad oes gan y Cyngor yr adnoddau arbenigol angenrheidiol i gyflawni ei ddyletswyddau fel perchennog maes awyr	E / I = 3 T / L = 5 A3 (15) (A)	E / I = 3 T / L = 4 B3 (12) (A)	25/03/2021			Newydd yn 2020/21

(G) Gwyrdd; (M) Melyn; (A) Ambr; (C) Coch

Yn ôl i'r [Adran](#)

ATODIAD C: GWAITH ARCHWILIO MEWNOL ARALL YN 2020-21

Teitl yr Archwiliad	Dyddiad yr Adroddiad Terfynol	Lefel Sicrwydd	Critigol (C)	Sylweddol (A)	Cymedrol (M)
Rheoli'r Risg o Dwyll	Mai-20	Rhesymol (M)	0	0	6
Rheoli Cronfeydd Answyddogol Ysgolion	Medi-20	Cyfyngedig (A)	0	1	4
Proses Gadawyr	Medi-20	Cyfyngedig (A)	0	1	3
Dyledwyr Amrywiol (Dilyn i Fyny am y trydydd tro)	Medi-20	Rhesymol (M)	0	0	5
Rheolaethau System - Mynediad Rhesymegol a Gwahanu Dyletswyddau (Dilyn i Fyny am y pedwerydd tro)	Medi-20	Rhesymol (M)	0	0	1
Taliadau - Cynnal Cyflenwyr	Ionawr-21	Cyfyngedig (A)	0	5	5
Archwiliad Thematig Ysgolion Cynradd - Casglu Incwm (Dilyn i Fyny am yr ail dro)	Mawrth-21	Rhesymol (M)	0	0	0
Sicrwydd ynghylch Rheoli Argyfwng (Sicrwydd Llinell Gyntaf)	Mai-21	Rhesymol (M)	0	0	0
Nodi anfonebau dyblyg ac adennill taliadau dyblyg	Mai-21	Cyfyngedig (A)	0	3	3
			9	10	27

(C) Ccch; (A) Ambr; (M) Melyn

Yn ôl i'r [Adran](#)

ATODIAD D: GWAITH ARDYSTIO GRANTIAU YN 2020-21

Teitl yr Archwiliad	Dyddiad yr Adroddiad Terfynol	Lefel Sicrwydd	Critigol (C)	Sylweddol (A)	Cymedrol (M)
Grant Rhentu Doeth Cymru	Medi-20	Sylweddol (G)	0	0	0
Y Grant Datblygu Disgyblion	Medi-20	Sylweddol (G)	0	0	0
Y Grant Datblygu Disgyblion - Dyraniad Plant sy'n Derbyn Gofal	Medi-20	Sylweddol (G)	0	0	0
Grant Awdurdod Lleol - Dysgwyr o Gefndir Ethnig, Lleiafrifol, Sipsiwn, Roma neu Deithwyr	Tach-20	Sylweddol (G)	0	0	0
Grant Addysg Llywodraeth Leol - Dyfarniad Cyflog Athrawon - Cost dyfarniad cyflog Athrawon (ac eithrio 6ed dosbarth) a Phwysau Ariannol yn gysylltiedig â'r Dyfarniad Cyflog Athrawon	Tach-20	Sylweddol (G)	0	0	0
Grant Addysg Llywodraeth Leol - Y Grant Datblygu Disgyblion - Mynediad	Ionawr-21	Rhesymol (M)	0	0	0
Grant Addysg Awdurdod Lleol - Dysgu proffesiynol i gefnogi a gwella ansawdd ein hathrawon	Ionawr-21	Sylweddol (G)	0	0	0
Grant Addysg Awdurdod Lleol - Llesiant - Dull ysgol gyfan o ymdrin ag iechyd meddwl a lles emosiynol	Ionawr-21	Sylweddol (G)	0	0	0
Ardystio Dyraniadau Chweched Dosbarth a Dysgu Oedolion yn y Gymuned yr AALI 2019-20	Chwefror-21	d/b	d/b	d/b	d/b
		9	0	0	0

(G) Gwyrdd; (C) Coch; (A) Ambr (M) Melyn

Yn ôl i'r [Adran](#)

ATODIAD E: MESURAU PERFFORMIAD – CYMHARU Â'R TARGED

Dangosydd Perfformiad	Perfformiad 2018-19	Perfformiad 2019-20	Targed 2020-21	Perfformiad 2020-21
Risgiau Gweddilliol Coch ac Ambr yn y Gofrestr Risg Gorfforaethol a archwiliwyd ⁶	29%	50%	80%	20% (C)
Archwiliadau a gwblhawyd cyn pen chwe mis	Heb ei fesur	93%	100%	93% (A)
Ymatebion cleientiaid - 'bodlon' o leiaf	100%	100%	100%	100% (G)
Adroddwyd i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu o fewn y targed	87%	86%	100%	100% (G)
Archwiliadau a gwblhawyd yn unol â'r amserlen	100%	100%	100%	100% (G)
Nifer y staff	4.0 Cyfwerth ag amser llawn	4.0 Cyfwerth ag amser llawn	5.0 Cyfwerth ag amser llawn	2.6 Cyfwerth ag amser llawn ⁷ (C)

(G) Gwyrdd; (A) Ambr; (C) Coch

Yn ôl i'r [Adran](#)

⁶ Oherwydd natur cymharol sefydlog y risgiau hyn, bydd yn cael ei fesur dros gyfnod treigl o 24 mis o 2021022

⁷ 0.7 cyfwerth ag amser llawn yn cynorthwyo gyda COVID-19; Collwyd 0.4 cyfwerth ag amser llawn oherwydd salwch hirdymor; collwyd 1.7 cyfwerth ag amser llawn oherwydd swyddi gwag a gweithio'n hyblyg